Neljapäev, 26. märts 2009

Atlandi-üleste suhete olukord pärast valimisi USAs

P6_TA(2009)0193

Euroopa Parlamendi 26. märtsi 2009. aasta resolutsioon Atlandi-üleste suhete olukorra kohta pärast valimisi Ameerika Ühendriikides (2008/2199(INI))

(2010/C 117 E/32)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Atlandi-üleste suhete kohta, eelkõige 1. juuni 2006. aasta resolutsioone ELi ja USA suhete parandamise kohta Atlandi-ülese partnerluslepingu raames ([1]) ning ELi ja USA Atlandi-üleste majandussuhete kohta ([2]), 25. aprilli 2007. aasta resolutsiooni Atlandi-üleste suhete kohta ([3]) ning kõige uuemat, 5. juuni 2008. aasta resolutsiooni ELi ja USA tippkohtumise kohta ([4]);

— võttes arvesse 1990. aasta Atlandi-ülest deklaratsiooni ELi ja USA suhete kohta ning 1995. aasta uut Atlandi-ülest tegevuskava;

— võttes arvesse 10. juunil 2008. aastal Brdos toimunud ELi ja USA tippkohtumist;

— võttes arvesse ELi üldasjade nõukogu 8. jaanuari 2009. aasta mitteametliku kohtumise järeldused Atlandi-ülese koostöö prioriteetsete valdkondade kohta Tšehhi eesistumisajal (majandus- ja rahanduskoostöö, energiavarustuse kindlus, ÜRO kliimamuutuse konverentsi ettevalmistamine ja tugevdatud dialoog Lähis-Ida, Afganistani ning Iraani teemal);

— võttes arvesse 2008. aasta mais Ljubljanas toimunud Atlandi-ülese õigusloojate dialoogi (TLD) 64. kohtumise ja 2008. aasta detsembris Miamis toimunud 65. kohtumise ühisdeklaratsiooni;

— võttes arvesse 11. ja 12. detsembril 2008 toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumise järeldusi;

— võttes arvesse Põhja-Atlandi Nõukogu 3. aprillil 2008. aastal Bukarestis toimunud tippkohtumise deklaratsiooni;

— võttes arvesse oma resolutsioone ELi lähenemise kohta teiste seas Lähis-Ida, Afganistani, Iraani ja Iraagi küsimustele ning resolutsioone ÜRO ja aastatuhande arengueesmärkide ning energiavarustuse kindluse kohta;

— võttes arvesse kodukorra artiklit 45;

— võttes arvesse väliskomisjoni raportit ja rahvusvahelise kaubanduse komisjoni ning majandus- ja rahanduskomisjoni arvamusi (A6-0114/2009),

A. arvestades, et uue USA presidendi ametisseastumine tähistab uue ajastu algust Ameerika Ühendriikide ajaloos ning et maailmal on selles suhtes suured ootused ja see võib anda Atlandi-ülesele partnerlusele uut hoogu;

B. arvestades, et Euroopa Liidul on maailma tasandil üha olulisem roll, ning arvestades, et kui jõustub Lissaboni leping oma välispoliitiliste vahenditega, saab EL esineda rahvusvahelisel areenil tugevama ja ühtsemana;

([1]) ELT C 298 E, 8.12.2006, lk 226.
([2]) ELT C 298 E, 8.12.2006, lk 235.
([3]) ELT C 74 E, 20.3.2008, lk 670.
([4]) Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2008)0256.

Neljapäev, 26. märts 2009

C. arvestades, et uuringute kohaselt toetab enamik eurooplasi ideed, et EL peaks võtma maailma tasandil juhtivama positsiooni; arvestades, et enamiku eurooplaste ja ameeriklaste arvates peaksid EL ja USA tegelema rahvusvaheliste ohtudega partneritena;

D. arvestades, et paljud eurooplased ootavad uuelt USA administratsioonilt koostöövalmidust rahvusvahelistes küsimustes ning ELi ja USA suhete tugevdamist, seades nende aluseks vastastikuse lugupidamise ning partneri piirangute ja prioriteetide vastastikuse mõistmise;

E. arvestades, et Atlandi-ülene partnerlus peab jääma liidu välistegevuse nurgakiviks;

F. arvestades, et Atlandi-ülese partnerluse aluseks on sellised ühised põhiväärtused nagu demokraatia, inimõigused, õigusriik ja rahvusvahelised institutsioonid, ning ühised eesmärgid nagu avatud ja integreeritud majandused ning säästev areng; arvestades, et viimaste aastate mõningatele erimeelsustele vaatamata on see alus endiselt tugev;

G. arvestades, et ELil ja USAl on keskne roll maailma poliitikas ja majanduses ning et nad vastutavad ühiselt rahu, inimõiguste austamise ja stabiilsuse edendamise ning selliste erinevate globaalsete ohtude ja väljakutsetega tegelemise eest nagu sügav finantskriis, vaesuse kaotamine ja teiste aastatuhande arengueesmärkide täitmine, kliimamuutus, energiavarustuse kindlus, terrorism ja tuumarelva levik;

H. arvestades, et üha enam globaliseeruvas, keerulises ja muutuvas maailmas on mõlema partneri, nii ELi kui ka USA huvides kujundada rahvusvahelist keskkonda koos ning astuda kooskõlastatult vastu ühistele ohtudele ja väljakutsetele, võttes aluseks rahvusvahelise õiguse ja mitmepoolsed institutsioonid, eelkõige ÜRO süsteemi, ning kutsuda teisi partnereid selle jõupingutusega ühinema;

I. arvestades, et rahvusvahelise korra eest vastutamisse tuleb kaasata ka esilekerkivad riigid, sest nagu toonane presidendikandidaat Barack Obama 2008. aasta juulis Berliinis ütles, ei saa globaalprobleeme lahendada ükski rahvas eraldi, ükskõik kui suur või võimas ta on;

J. arvestades, et pidades silmas ELi ja USA suhte olulisust ja nende vastutust rahvusvahelise korra eest ning mõlema partneri juures ja kogu maailmas toimuvaid muutusi, peab nende partnerlus põhinema tugeval ja kaasajastatud alusel, nagu näiteks uus partnerlusleping;

K. arvestades, et Atlandi-ülene partnerlus ja NATO on kollektiivse julgeoleku seisukohalt hädavajalikud;

L. arvestades, et Atlandi-ülese majandusnõukogu (Transatlantic Economic Council –TEC) tegevus peab jätkuma tõelise, integreeritud Atlandi-ülese turu loomise suunas; arvestades, et rahvusvaheliste majandusinstitutsioonide otsustavaks reformimiseks praeguses kriisiolukorras on vaja ühist juhtimist;

M. arvestades, et ELi ja USA sisemajanduse koguprodukt moodustab enam kui poole kogu maailma SKP-st; arvestades, et partnerite kahepoolsete kaubandus- ja investeeringusuhete maht on maailma suurim ning et komisjoni andmete kohaselt sõltub ligikaudu 14 miljonit töökohta ELis ja USAs Atlandi-ülestest äri- ja investeeringusidemetest,

Kahepoolsed institutsioonilised küsimused

1. õnnitleb Barack Obamat Ameerika Ühendriikide presidendiks valimise puhul; tuletab meelde Atlandi-ülese partnerluse rõhutamist 2008. aasta juulis Berliinis peetud kõnes, kus ta ütles, et Ameerikal pole paremat partnerit kui Euroopa, ja lisas, et praegu on aeg ühte hoida, et astuda vastu 21. sajandi väljakutsetele; kordab oma kutset president Obamale esineda oma esimese ametliku Euroopa-visiidi ajal Euroopa Parlamendi täiskogul;

Neljapäev, 26. märts 2009

2. kutsub nõukogu, ELi liikmesriike ja komisjoni tugevdama uuele USA administratsioonile suunatud ELi poliitika ühtsust ja kooskõlastatust;

3. usub kindlalt, et ELi ja USA suhted kujutavad endast ELi kõige olulisemat strateegilist partnerlust; arvab, et rahvusvahelise kogukonna jaoks omab põhjapanevat tähtsust ELi ja USA kooskõlastatud tegelemine globaalprobleemidega, mille juures järgitakse rahvusvahelist õigust ja tugevdatakse mitmepoolsust; nõuab tungivalt, et nõukogu eesistujariik Tšehhi Vabariik ja komisjon töötaksid koos uue USA administratsiooniga välja ühise lühi- ja pikaajaliste eesmärkide tegevuskava nii kahepoolsete küsimuste kui ka ülemaailmsete ja piirkondlike probleemide ja konfliktide osas;

4. tervitab soojalt 5. aprillil 2009 Prahas toimuvat president Obama ja 27 ELi riigipea ja valitsusjuhi tippkohtumist, ning loodab, et kohtumine annab tugeva impulsi Atlandi-üleste suhete tugevdamiseks ja ühise tegevuskava vastuvõtmiseks;

5. rõhutab, et praegust indu tuleks kasutada ka Atlandi-üleste suhete raamistiku parandamiseks ja uuendamiseks; rõhutab vajadust asendada praegune, 1995. aastast pärinev uus Atlandi-ülene tegevuskava (NTA) uue Atlandi-ülese partnerluslepinguga, mis looks suhetele kindlama ja ajakohasema aluse;

6. peab asjakohaseks alustada uue lepingu läbirääkimisi Lissaboni lepingu jõustumisel, et need saaks lõpule viia enne 2012. aastat;

7. on veendunud, et uus leping peaks hõlmama Atlandi-ülest majandusnõukogu kui organit, mis vastutab majandusintegratsiooni ja eeskirju käsitleva koostöö edendamise eest; peab kiiduväärseks, et Atlandi-ülest majandusnõukogu nõustab hulk sidusrühmi, sealhulgas äriringkondade esindajad, ja palub, et võrreldav roll antaks ka ametiühinguliikumise esindajatele mõlemal pool Atlandi ookeani;

8. soovitab korraldada ELi ja USA tippkohtumisi kaks korda aastas, et anda partnerlusele strateegilist suunitlust ja hoogu, ning soovitab, et tippkohtumistel piisavalt kontrollitaks varem määratud eesmärkide täitmist;

9. on seisukohal, et uue lepinguga tuleks luua organ välis- ja julgeolekupoliitika süstemaatiliseks ja kõrgetasemeliseks arutamiseks ja kooskõlastamiseks; soovitab, et seda organit juhiks ELi poolt kõrge esindaja/komisjoni asepresident ja USA poolt riigisekretär, ning et kohtumised toimuksid vähemalt iga kolme kuu järel, mitteametlikke kontakte piiramata; teeb ettepaneku, et selle organi nimi võiks olla Atlandi-ülene poliitikanõukogu (Transatlantic Political Council – TPC);

10. kinnitab veel kord, et uue lepinguga tuleks praegune Atlandi-ülene õigusloojate dialoog ümber kujundada Atlandi-üleseks assambleeks, mis toimiks parlamentaarse dialoogi foorumina, määratleda lepingu eesmärgid ja lepingu täitmise ühiskontroll ning Euroopa Parlamendi ja USA Kongressi töö kooskõlastamine ühist huvi pakkuvates küsimustes, sealhulgas mõlema poole komisjonide ja raportööride tihe koostöö; on seisukohal, et nimetatud assamblee täiskogu istungid peaksid toimuma kaks korda aastas ja neil peaks osalema võrdne arv liikmeid Euroopa Parlamendist ja USA Kongressi mõlemast kojast; on seisukohal, et assamblee võiks moodustada töörühmi täiskogu istungite ettevalmistamiseks; kordab taas, et assamblee raames tuleks luua vastastikune õigusloomealane eelhoiatussüsteem; arvab, et korraldav komitee peaks vastutama koostöö tugevdamise eest Euroopa Parlamendi ja USA Kongressi õigusloomega tegelevate komisjonide ja raportööride koostöö tugevdamise eest, millise koostöö sisuks on õigusaktid, mis seonduvad Atlandi-ülese turu edasise integreerimise ja eelkõige Atlandi-ülese majandusnõukogu tööga;

11. on seisukohal, et Atlandi-ülene majandusnõukogu ja Atlandi-ülene poliitikanõukogu peaksid hoidma assambleed oma tegevusega kursis ning assambleel peaks olema õigus korraldada kuulamisi nimetatud nõukogude esindajate osavõtul ja esitada ettepanekuid mõlemale nõukogule ning ELi ja USA tippkohtumistele; nõuab, et lisaks parlamendiliikmete rolli tugevdamisele Atlandi-üleses majandusnõukogus tuleks assamblee mõlemad kaasjuhatajad kutsuda osalema mõlema nõukogu ning ELi ja USA tippkohtumiste avaistungitel;

Neljapäev, 26. märts 2009

12. palub USA Kongressil koostöös Euroopa Parlamendiga kaaluda võimalust seada Brüsselis sisse Kongressi kontaktbüroo;

13. palub Euroopa Parlamendi peasekretäril jätkata kiireloomulise küsimusena juhatuse 11. detsembri 2006. aasta otsuse rakendamist, mis käsitleb ühe ametniku lähetamist kontaktametnikuna Washingtoni;

14. rõhutab ühise töötajate vahetuse programmi eeliseid ning palub parlamendi peasekretäril koos USA Esindajatekoja ja Senati ametnikega uurida võimalust koostada töötajate vahetust käsitlev ühismemorandum sarnaselt memorandumiga, mille osas lepiti kokku Euroopa Parlamendi ja ÜRO sekretariaadi vahel;

15. rõhutab, et Atlandi-ülest partnerlust peab toetama mõlema poole kodanikuühiskonna sügav mõistmine ja sidemete tugevdamine nende vahel; rõhutab vajadust suurendada mõlema poole üliõpilaste, teadlaste ja muude kodanikuühiskonna liikmete vahetust, et tagada praeguste ja tulevaste põlvkondade vastastikune mõistmine ja selle partnerluse jätkuv toetamine; on arvamusel, et seda algatust tuleks toetada ELi 2010. aasta eelarvest ja USA asjaomaste institutsioonide eelarvetest, et tagada selle tulemuslik areng;

16. tunneb siirast heameelt Ameerika päritolu organisatsioonide suureneva kohalolu üle Brüsselis ning eelkõige nende pühendumuse üle Euroopa Liidule, selle institutsioonidele ja tugevdatud ELi ja USA partnerlusele; rõhutab, et Euroopa organisatsioonid peavad vastuseks samamoodi pühenduma Washingtonis tegutsemisele, et tõsta ELi ja Euroopa seisukohtade profiili Atlandi-ülestes ja ülemaailmsetes küsimustes USA poliitikute kogukonnas; on teadlik asjaolust, et Euroopa institutsioonidel puuduvad sageli vahendid, mis vastaksid nende Ameerika partnerite käsutuses olevatele vahenditele; soovitab seepärast rahastada ja esmatähtsaks lugeda selliseid Euroopa organisatsioonide korraldatavaid projekte, mille eesmärk on suurendada Ameerika Ühendriikides teadlikkust Euroopa küsimustest ja väljavaadetest ning nende mõistmist;

17. kutsub ELi ja USAd üles tugevdama koostööd kultuurivaldkonnas ning jätkama kultuurivahetusest tulenevate vastastikuste eeliste toetamist ja edendamist;

18. rõhutab tihedama koostöö tähtsust kosmoseprogrammides, eelkõige ESA (Euroopa Kosmoseagentuur) ja NASA vahel;

Globaalprobleemid

19. nõuab tungivalt, et mõlemad partnerid praktiseeriksid tulemuslikku mitmepoolsust ning kaasaksid kiirelt arenevaid riike, lähtudes ühisest vastutusest rahvusvahelise korra eest, rahvusvahelise õiguse järgimisest ja ühistest probleemidest; nõuab ELilt ja USAlt suuremaid jõupingutusi ÜRO reformikava elluviimisel, sealhulgas ÜRO Julgeolekunõukogu ja teiste ülemaailmsesse süsteemi kuuluvate mitmepoolsete foorumite reformimisel;

20. kutsub mõlemat partnerit üles edendama oma poliitika põhielemendina inimõiguste austamist maailmas; rõhutab vajadust ennetava ja kriisidiplomaatia ning pandeemiatele ja erakorralistele humanitaarolukordadele kooskõlastatud ja tõhusal viisil reageerimise põhjaliku kooskõlastamise järele; kutsub uut USA administratsiooni üles Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuuti ratifitseerima ja sellega ühinema; kordab oma üleskutset kaotada surmanuhtlus;

21. kutsub mõlemat partnerit üles aitama otsustavalt kaasa aastatuhande arengueesmärkide täitmisele, eelkõige Aafrikas, laskmata majanduskriisil seda ohtu seada, ning uurima võimalusi kooskõlastatud tegevuseks kõnealustes valdkondades; kutsub mõlemat partnerit üles täitma võetud kohustust kulutada arengukoostööle 0,7 % oma SKP-st;

22. kutsub mõlemat partnerit üles juhtima ühiselt 15. novembril 2008. aastal Washingtoni konverentsil algatatud mitmepoolseid jõupingutusi praeguse finants- ja majanduskriisi lahendamiseks ning rahvusvahelise finantssüsteemi, Maailmapanga ja Rahvusvahelise Valuutafondi reformimiseks, kaasates kiirelt arenevaid riike, vältides samas protektsionismi ja toetades WTO Doha vooru edukat lõpuleviimist;

Neljapäev, 26. märts 2009

23. tervitab uue USA presidendi tõsist valmisolekut tegeleda kliimamuutuse küsimusega; nõuab tungivalt, et EL ja USA võtaksid endale juhtrolli ja jõuaksid 2009. aastal peetaval Kopenhaageni konverentsil 2012. aasta järgset perioodi hõlmava ambitsioonika kokkuleppeni, kaasates kõik peamised kasvuhoonegaaside heitmeid põhjustavad riigid ning kohustades neid võtma siduvaid eesmärke keskpikas ja pikas perspektiivis;

24. nõuab tihedamat koostööd ELi ja USA vahel energia valdkonnas; nõuab tungivalt, et nad peaksid esmatähtsaks oma tootjariike puudutava poliitika tõhusat kooskõlastamist ning tarnete, varude ja transpordi mitmekesistamist; toetab tihedamat teadus- ja tehnoloogiaalast koostööd energia ja energiatõhususe valdkonnas;

25. juhib tähelepanu riikliku luureteabenõukogu (NIC) aruandele „Globaalsed arengutendentsid 2025: muutunud maailm" ning, arvestades poliitikaküsimuste pikaajalise strateegilise läbimõtlemise vajadust ELi institutsioonides, nõuab tungivalt, et eesistujariigid Tšehhi Vabariik (2009. aasta jaanuarist kuni juunini) ja Rootsi (2009. aasta juulist kuni detsembrini) püüaksid luua NICi analüüsisüsteemiga sarnase süsteemi pikaajaliste arengutendentside määratlemiseks ELi seisukohalt, ning teeksid seejuures tihedat koostööd Euroopa Liidu Julgeoleku-uuringute Instituudiga; on veendunud, et see samm lihtsustaks dialoogi peamiste strateegiliste küsimuste üle, millega Atlandi-ülese partnerluse raames tuleb pikema aja jooksul kokku puutuda;

Piirkondlikud küsimused

26. rõhutab Lähis-Ida konflikti õiglase ja rahumeelse lahendamise tähtsust ja tervitab asjaolu, et see on uue USA administratsiooni üks esmaseid prioriteete; palub USA administratsioonil kooskõlastada oma tegevust põhjalikult ELiga ning osaleda suures nelikus; tunneb heameelt asjaolu üle, et varakult määrati ametisse Ameerika Ühendriikide eriesindaja Lähis-Idas endise senaatori George Mitchelli isikus; rõhutab, et mõlemad partnerid peaksid püüdma tõhustada teedekaardil ja Annapolise konverentsi saavutustel põhinevaid läbirääkimisi, mille eesmärk seisneb lahenduses, mis näeb ette kahe riigi rajamist; nõuab tungivalt, et mõlemad partnerid teeksid tihedat koostööd, et aidata muuta praegune habras relvarahu Gazas tugevaks ja püsivaks, kaasaksid piirkondlikke osapooli ning annaksid oma panuse ÜRO Julgeolekunõukogu 8. jaanuari 2009. aasta resolutsiooni 1860 (S/RES/1860(2009)) selliste eesmärkide saavutamisse nagu viivitamatu humanitaarabi andmine Gaza elanikkonnale, relvade ja laskemoona salakaubaveo ärahoidmise tagamine ning Gaza blokaadi lõpetamine; kutsub Atlandi-üleseid partnereid toetama pingutusi palestiinlaste omavahel lepitamiseks ning peab oluliseks nii Jordani läänekalda kui ka Gaza sektori palestiinlaste elutingimuste parandamist ja Gaza sektori uuesti ülesehitamist;

27. nõuab tungivalt, et EL ja Ameerika Ühendriigid teeksid koostööd niisuguste strateegiate uuendamisel, millega püütakse edendada jõupingutusi inimõiguste austamise ja demokraatia tugevdamiseks Lähis-idas, ning et nad teeksid seda oma majandusliku mõjuvõimu ja pehme jõu alusel kõnealuses piirkonnas;

28. rõhutab, et Afganistanis on kaalul Atlandi-ülese kogukonna väärtused, julgeolek ja usaldusväärsus; nõuab tungivalt, et EL, USA, ÜRO ja NATO töötaksid välja uue ühise strateegilise kontseptsiooni, mis põhjalikult ühendab rahvusvahelise sekkumise erinevad aspektid, et suurendada kõigis piirkondades julgeolekut, tugevdada Afganistani valitsus- ja kohalikke institutsioone ning tihedas koostöös naaberriikidega toetada riigi ülesehitamist ja heaolu; on seisukohal, et lõppeesmärk peab olema julgeoleku ja stabiilsuse tagamise järkjärguline üleandmine Afganistani ametivõimudele; tuletab meelde ÜRO Julgeolekunõukogu 22. septembri 2008. aasta resolutsiooni 1833 (S/RES/1833(2008)), milles soovitatakse kõigil Afganistani erakondadel ja rühmitustel konstruktiivselt osaleda poliitilises dialoogis ja hoiduda vägivallast;

29. kutsub ELi ja USAd üles töötama välja ühisstrateegiat Pakistani suhtes, mille eesmärk on tugevdada riigi demokraatlikke institutsioone, õigusriigi põhimõtteid ja suutlikkust võidelda terrorismi vastu, ergutades samas Pakistani osalema piirkonna stabiilsuse tagamisel, sealhulgas julgeoleku kindlustamisel Afganistani piiril, ning saavutama valitsuse täielikku kontrolli Pakistani piiriprovintside ja hõimupiirkondade üle; tervitab Richard Holbrooke'i määramist ainsaks eriesindajaks Pakistani ja Afganistani piirkonnas;

Neljapäev, 26. märts 2009

30. rõhutab, et Iraani tuumaprogramm ohustab tuumarelva leviku tõkestamise süsteemi ning piirkonna ja maailma stabiilsust; tervitab president Obama avaldust kavatsuse kohta kaaluda küsimust otsekontaktidest Iraani poolega ning toetab mõlema partneri ühist eesmärki leida lahendus Iraaniga läbirääkimise teel, järgides dialoogi ja sanktsioonide kahetist strateegiat, mida kooskõlastatakse teiste ÜRO Julgeolekunõukogu liikmete ja Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuriga; on seisukohal, et ühe partneri mis tahes algatust Iraani suhtes tuleb partnerite vahel usalduse ja läbipaistvuse vaimus põhjalikult kooskõlastada; kutsub Atlandi-üleseid partnereid üles määratlema võimalikult kiiresti ühist lähenemisviisi Iraani suhtes, ootamata, et seda tuleks käsitleda kiireloomulise küsimusena;

31. tunneb heameelt asjaolu üle, et on ratifitseeritud USA ja Iraagi vaheline leping USA relvajõudude kohaloleku kohta Iraagis; rõhutab ELi valmisolekut jätkata abi osutamist Iraagi ülesehitamisel, keskendudes eelkõige õigusriigi põhimõtetele, inimõiguste austamisele ja riiklike institutsioonide tugevdamisele ning Iraagi majandusliku arengu ja Iraagi maailmamajandusse taasintegreerimise toetamisele; kutsub partnereid üles jätkama kooskõlastatult koostööd Iraagi valitsuse ja ÜROga, et tugevdada stabiilsust, edendada rahvuslikku leppimist ning aidata tagada Iraagi ühtsust ja sõltumatust;

32. nõuab tungivalt, et mõlemad pooled kooskõlastaksid põhjalikult oma Venemaa-poliitikat; olles teadlik Venemaa kui naaberriigi olulisusest, tema ja ELi vastastikusest sõltuvusest ning tema tähtsusest piirkondlikul ja ülemaailmsel tasandil, rõhutab, kuivõrd tähtis on seada Venemaaga sisse konstruktiivne koostöö seoses mõlemale poolele muret tegevate probleemide, ohtude ja võimalustega, mille hulka kuuluvad julgeolekuküsimused, desarmeerimine ja tuumarelva leviku tõkestamine koos demokraatia põhimõtete, inimõigustealaste nõuete ja rahvusvahelise õiguse austamisega; sellega seoses rõhutab Atlandi-üleste partnerite ja Venemaa vahelise vastastikuse usalduse ning NATO-Venemaa nõukogu raames tehtava koostöö intensiivistamise tähtsust; kutsub mõlemat Atlandi-ülest partnerit tihedalt kooskõlastama oma seisukohti Euroopa julgeolekukorralduse igasuguse reformimise osas, järgides OSCE põhimõtteid ja säilitades NATO ühtsuse; on seisukohal, et selles korralduses toimuvaid arenguid, mis hõlmavad ka rahvusvahelisi leppeid, näiteks Euroopa tavarelvastuse piiramise lepingut, tuleb käsitleda dialoogis Venemaa ja teiste, ELi-väliste OSCE liikmesriikidega;

33. tervitab USA asepresidendi Joe Bideni hiljutisi avaldusi Münchenis toimunud Euroopa julgeolekukonverentsil, millest nähtub, et USA kavatseb jätkuvalt konsulteerida oma NATO-liitlaste ja Venemaaga USA raketitõrjesüsteemide küsimuses ning et uus administratsioon kavatseb kaaluda selle süsteemi kulusid ja tõhusust; võtab teadmiseks mõningad Venemaalt tulnud vihjed, nagu võiks ta peatada oma kava paigutada Kaliningradi piirkonda lühikese tegevusraadiusega raketid Iskander;

34. kutsub ELi ja USAd üles töötama välja ühisstrateegiat kuue Euroopa naabruspoliitikaga hõlmatud Ida-Euroopa riigi suhtes (Moldova Vabariik, Ukraina, Gruusia, Armeenia, Aserbaidžaan ja Valgevene), et saavutada olulisi ja püsivaid tulemusi uue idapartnerluse ja Musta mere sünergia rakendamisel;

35. nõuab tungivalt, et mõlemad partnerid pööraksid erilist tähelepanu Ladina-Ameerikale ja eelkõige selle piirkondlikele organisatsioonidele, kooskõlastades jõupingutusi demokraatia kindlustamise, inimõiguste austamise, hea valitsemistava, vaesuse vastu võitlemise, sotsiaalse ühtekuuluvuse, turumajanduse ja õigusriigi põhimõtete edendamisel, sealhulgas organiseeritud kuritegevuse ja narkokaubanduse vastu võitlemisel, ning toetades piirkondlikku integratsiooni ja koostööd kliimamuutuse osas;

36. soovitab edendada ühist lähenemisviisi ka suhetes teiste geopoliitilistelt oluliste riikide, näiteks Hiina, India ja Jaapaniga, ning erinevate kriiside ja Sahara-taguse Aafrika probleemide lahendamisel;

Kaitsepoliitika, relvastuskontroll ja julgeolekuküsimused

37. rõhutab NATO olulisust Atlandi-ülese julgeoleku nurgakivina; tunneb heameelt Euroopa Ülemkogu 2008. aasta detsembri otsuse üle tugevdada strateegilist partnerlust ELi ja NATO vahel ning kutsub mõlemat partnerit üles kiirendama ELi ja NATO kõrgetasemelise rühma moodustamist kahe organisatsiooni vahelise koostöö tõhustamiseks; soovitab korraldada arutelusid Euro-Atlandi julgeolekustrateegia väärtuse üle, mille raames oleks võimalik määratleda ühised julgeolekuprobleemid ja -huvid;

Neljapäev, 26. märts 2009

38. rõhutab Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika suurenevat tähtsust ning vajadust jätkata Euroopa tsiviilsuutlikkuse ja sõjalise võimekuse parandamist; tunneb heameelt asjaolu üle, et 2008. aasta aprillis toimunud NATO tippkohtumisel Bukarestis tunnistati Euroopa kaitsevõime suurendamise olulisust Atlandi-ülese julgeoleku tugevdamise seisukohalt;

39. kutsub ELi ja USAd üles lähtuma kõigil rahvusvahelistel foorumitel ja eelkõige ÜROs ühisest massihävitusrelvade ja tavarelvastuse piiramise strateegiast; nõuab tungivalt, et uus USA administratsioon jätkaks Venemaaga dialoogi relvastuskontrolli ja desarmeerimise üle, pikendades kahe riigi kehtivaid kahepoolseid lepinguid; rõhutab tihedama koostöö vajadust edu saavutamiseks enne 2010. aastal toimuvat tuumarelva leviku tõkestamise lepingu läbivaatamise konverentsi ning tunneb heameelt USA uue presidendi valmisoleku üle ratifitseerida üldine tuumakatsetuste keelustamise leping;

40. rõhutab Atlandi-ülese koostöö tugevdamise olulisust terrorismivastases võitluses, lähtudes rahvusvahelise õiguse ja inimõiguste täielikust järgimisest ning ÜRO rolli toetamisest selle ohu vastu võitlemisel; juhib tähelepanu vajadusele teha tihedat koostööd seal, kus on ohus pantvangide elu;

41. tervitab USA presidendi Barack Obama otsust sulgeda Guantánamo vangla, ning teisi sellega seotud korraldusi, mis puudutavad ülekuulamiste seaduslikkust ja CIA kinnipidamiskeskusi, ning soovitab USA administratsioonil sulgeda kõik väljaspool USAd asuvad kinnipidamiskeskused, mis ei ole kooskõlas rahvusvahelise õigusega, ja teha sõnaselgelt lõpp kinnipeetavate erakorralistele üleviimistele; palub, et liikmesriigid USA vastava taotluse korral teeksid koostööd ja püüaksid igal üksikjuhul leida lahendust mõningate Guantánamo kinnipeetavate ELi vastuvõtmise küsimusele, järgides seejuures lojaalse koostöö kohustuse põhjal nõutavat vastastikust konsulteerimist seoses selle võimaliku mõjuga kogu ELi avalikule julgeolekule;

42. rõhutab ELi ja USA vaheliste väljaandmise ja õigusabi lepingute kiire jõustumise olulisust ning nõuab tungivalt, et liikmesriigid, kes pole lepinguid veel ratifitseerinud, teeksid seda võimalikult kiiresti; rõhutab, et nimetatud lepingute tulemuslik rakendamine eeldab sügavat vastastikust usaldust, mille aluseks on inimõiguste alaste kohustuste, õiguse kaitsele ja õiglasele kohtumõistmisele ning õigusriigi ja rahvusvahelise õiguse põhimõtete täielik järgimine kõigi osapoolte poolt;

43. tunnistab, et andme- ja teabevahetus on väärtuslik vahend rahvusvahelises võitluses terrorismi ja rahvusvahelise kuritegevuse vastu, kuid rõhutab, et see peab toimuma asjakohase õigusliku raamistiku alusel, tagades kodanikuvabaduste ja sealhulgas eraelu puutumatuse piisava kaitse, ning et see peaks põhinema siduval rahvusvahelisel lepingul, mille osas lepiti kokku ELi ja USA 2008. aasta tippkohtumisel;

44. tunneb heameelt viisanõudest loobumise programmi äsjase laiendamise üle veel seitsmele ELi liikmesriigile; nõuab siiski tungivalt, et USA tühistaks viisarežiimi ka ülejäänud kuue liikmesriigi suhtes ning kohtleks kõiki ELi kodanikke võrdselt ja täieliku vastastikkuse alusel; palub komisjonil arutada seda teemat uue USA administratsiooniga esmatähtsa küsimusena;

45. on seisukohal, et vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva Atlandi-ülese ala järkjärguliseks loomiseks on vajalik ka ELi ja USA tihe koostöö justiits- ja siseküsimustes;

Majandus- ja kaubandusküsimused

46. nõuab tungivalt, et partnerid kasutaksid Atlandi-ülese majandusnõukogu täit potentsiaali majandusliku integratsiooni praeguste takistuste ületamiseks ja ühtse Atlandi-ülese turu saavutamiseks aastaks 2015; nõuab, et komisjon koostaks Euroopa Parlamendi poolt tema 2007. aasta eelarve raames heaks kiidetud ja rahastatud uurimuse alusel üksikasjaliku tegevuskava praeguste takistuste kohta, mis tuleb kõnealusest tähtajast kinnipidamiseks kõrvaldada;

47. rõhutab, kui oluline on kasutada Atlandi-ülest majandusnõukogu ka partnerite vahelise makromajandusalase koostöö raamistikuna, ja soovitab pädevatel rahapoliitika institutsioonidel tugevdada vastastikust kooskõlastamist;

Neljapäev, 26. märts 2009

48. tunneb heameelt viimastel kuudel Atlandi-ülese majandusintegratsiooni edendamisel saavutatud edusammude üle; on seisukohal, et paranenud koostöö on juba andnud olulisi tulemusi eelkõige sellistes valdkondades nagu investeeringud, raamatupidamisstandardid, reguleerimisküsimused, importtoodete ohutus ja intellektuaalomandi õiguste jõustamine, ja et seda koostööd tuleb jätkata;

49. samas arvab, et tuleb suurendada Atlandi-ülese majanduskoostöö aruandekohustust, läbipaistvust ja ettearvatavust; arvab, et koosolekute ajakavad, päevakorrad, tegevuskavad ja eduaruanded peavad saama võimalikult varakult peamiste sidusrühmade heakskiidu ning seejärel tuleks need avaldada asjakohasel veebisaidil;

50. on seisukohal, et USA-l ja Euroopa Liidul on palju võimalusi ühiste seisukohtade ja algatuste vastuvõtmiseks rahvusvahelistel foorumitel, arvestades nende arvukaid ühiseid kaubandushuve, nagu näiteks toorainete mittediskrimineeriv kättesaadavus maailmaturul, intellektuaalomandi õiguste rakendamine ja ülemaailmse patendiõiguse ühtlustamine; leiab, et mõlema poole huvides on seda potentsiaali paremini ära kasutada;

51. oli mures USA uue, kaubavahetust takistava stiimulite seaduseelnõu pärast; märgib siiski, et seda on parandatud ja viidud kooskõlla WTO eeskirjadega, ning rõhutab tungivalt, et praegusele kriisile tuleb tingimata ühiselt vastu astuda, selle asemel et võtta vastu meetmeid ELi ja USA teineteisest isoleerimiseks;

52. pooldab finantsturgude järkjärgulist integreerimist vastastikuse tunnustamise kaudu koos praeguste reguleerivate raamistike teatava ühtlustamisega ja teatavate erandite lubamisega kõikjal, kus võimalik; tuletab meelde, et eduka integratsiooni aluspõhimõtted on vaba turulepääs, eeskirjade vastavus rahvusvahelistele standarditele, nende ühtne kohaldamine ja pidev dialoog turul osalejatega; kutsub ELi ja USA ametiasutusi mitte seadma tõkkeid sissetulevatele investeeringutele ning mitte kehtestama eksterritoriaalse mõjuga õigusakte ilma eelneva konsulteerimise ja kokkuleppeta;

53. toetab investeerimist ja Atlandi-üleste finantsteenuste osutamist takistavate tõkete kaotamist ning pooldab ELi ja USA turgude paremat integreerimist, et nad suudaksid paremini konkureerida tekkivate turgudega, tingimusel et kehtestatakse rahuldav usaldatavusnormatiivide raamistik, et Atlandi ookeani ühel kaldal tekkiv kriis ei saaks mõjutada teisel pool Atlandit asuvaid riike;

54. märgib, et finantsturgude integreerimine ilma õiguslikku raamistikku ja järelevalvenorme samaaegselt läbi vaatamata raskendaks ametiasutustel tulemusliku järelevalve teostamist; pooldab seetõttu selliste eeskirjade vastuvõtmist, millega tagatakse konkurents, toodete, finantsasutuste ja turgude suurem läbipaistvus ja tulemuslik järelevalve ning luuakse ühised riskiohjamismudelid vastavalt 2008. aasta novembris G20 tippkohtumisel saavutatud kokkulepetele;

55. tunnistab, et USA järelevalveasutused on teinud edusamme Basel II lepingute rakendamisel suurpankade osas, kuid kahetseb, et püsivad teatavad korrigeerimist vajavad lahknevused, mis seavad Euroopa pankade Ameerika filiaalidele täiendava koormuse ja halvendavad nende konkurentsivõimet, ning märgib, et on veel mõningaid küsimusi (finantsvaldusettevõtjate ja väikepankade osas), milles tuleb võimalikult kiiresti selgus luua; seepärast soovitab USA Kongressil kaaluda pangandus- ja kindlustussektoris ühtsema järelevalvestruktuuri loomist, et hõlbustada ELi ja USA vahelist kooskõlastamist;

56. nõuab järelevalveorganite tihedamat koostööd piiriüleste finantsasutuste tegevuse jälgimisel ning läbipaistmatutes ja koostööst keelduvates jurisdiktsioonides registreeritud finantsasutuste tegevuse tõkestamisel, ning nõuab nn maksuparadiiside kaotamist;

Neljapäev, 26. märts 2009

57. nõuab tungivalt, et ELi ja USA ametiasutused reguleeriksid reitinguagentuuride tegevust vastavalt ühistele põhimõtetele ja meetoditele, et taastada krediidireitingute kindlus ja usaldusväärsus; tuletab aga meelde, et EL peab välja töötama omaenda reguleeriva raamistiku, sest USA väärtpaberi- ja börsikomisjoni standardite eksterritoriaalne kohaldamine Euroopa turul tegutsevate USA asutuste suhtes ei oleks vastuvõetav;

58. nõustub komisjoni seisukohaga, et krediiti väljastavatele asutustele tuleks teha kohustuslikuks väljaantavast krediidist teatava osa kinnipidamine, et sundida neid võtma enda kanda osa ülekantavatest riskidest; soovib, et seda küsimust käsitletaks Atlandi-ülese dialoogi raames, et säilitada tingimuste võrdsus rahvusvahelisel tasandil ja piirata süsteemseid riske rahvusvahelistel finantsturgudel; on seisukohal, et tuleks heaks kiita riiklike investeerimisfondide tegevusjuhend;

59. kutsub uut kongressi üles muutma USA õigusakti, mis nõuab USAsse veetavate kaubakoormate 100 %-list skaneerimist, ja nõuab tungivalt, et USA teeks tihedat koostööd ELiga, et tagada tegelikul ohul põhineva mitmetasandilise lähenemisviisi rakendamine; märgib, et ohutu kaubandus on järjest rohkem lõimuvas maailmamajanduses eriti oluline, kuid on seisukohal, et see kohmakas meede võib endast kujutada uut kaubandustõket, mis tekitab ettevõtjatele märkimisväärseid kulusid ning ei anna mingit kasu tarneahela ohutuse mõttes;

60. on seisukohal, et Atlandi-ülene majandusnõukogu võiks 100 %-lise skaneerimise teemal korraldada Brüsselis ja Washingtonis seminare, mille eesmärk on süvendada ELi ja USA õigusloojate vastastikust mõistmist ning aidata leida kõnealusele probleemile kiiret ja mõlemale poolele vastuvõetavat lahendust;

61. soovitab Atlandi-ülese majandusnõukogu järgmisel kohtumisel arutada, kas oleks kasulik võtta nõukogu reguleerimisalasse rohkem tehnilisi küsimusi ja kas toimiva heitkoguste piiramise ja nendega kauplemise süsteemi saavutamiseks on vaja ELi ja USA tihedamat koostööd; soovitab energiamahukate tööstusharude olemasolevaid ühiseid rahvusvahelisi võrdlusaluseid edasi arendada või kaasata need Atlandi-ülese majandusnõukogu protsessi;

*

* *

62. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Ameerika Ühendriikide presidendile ja Kongressile.

Turvalisuse ja põhivabaduste tugevdamine internetis

P6_TA(2009)0194

Euroopa Parlamendi 26. märtsi 2009. aasta soovitus nõukogule turvalisuse ja põhivabaduste tugevdamise kohta internetis (2008/2160(INI))

(2010/C 117 E/33)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse ettepanekut võtta vastu soovitus nõukogule, mille esitas Stavros Lambrinidis fraktsiooni PSE nimel turvalisuse ja põhiõiguste tugevdamise kohta internetis (B6–0302/2008);

— võttes arvesse kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti, inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartat ning eriti selle sätteid isikuandmete kaitse, sõnavabaduse, era- ja perekonnaelu austamise kohta ning õiguse kohta vabadusele ja turvalisusele;